

**ПРОЄКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ ЯК СВОЄРІДНА ФОРМА
ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ: РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ БАНКІВСЬКИХ
УСТАНОВ**

***І.О. Ческідова, здобувач вищої освіти групи Ф 5/1
Обліково-фінансового факультету, МНАУ***

Анотація: висвітлено сутність проектного фінансування в інноваційній діяльності, визначено основні функції та роль банківських установ в забезпеченні інноваційної діяльності.

Ключові слова: проектне фінансування, інноваційна діяльність, банківські інвестиції.

Протягом останніх років проєктне фінансування постає як досить перспективний напрям фінансової діяльності, який особливо набуває великого значення в капіталомістких галузях. Оскільки запорука успіху інноваційної діяльності більшою мірою залежить від обраного способу фінансування, то розвиток та застосування проєктного фінансування в Україні залишається актуальним питанням сьогодення.

Основними постачальниками інвестиційних ресурсів для здійснення інноваційної діяльності виступають банківські установи, тому, враховуючи світовий досвід, їх роль є досить вагомою та має тенденцію до зростання.

Серед вітчизняних науковців досліджували теоретичні та методологічні засади проєктного фінансування С. В. Науменкова, Н. Ю. Гусакова, А. А. Пересада, Т. В. Майорова та інші.

У системі здійснення ефективної інноваційної політики ключовою складовою постає фінансове забезпечення інноваційної діяльності, оскільки фінансові ресурси забезпечують реалізацію інноваційного процесу.

В процесі забезпечення фінансування інноваційної діяльності, на банківські установи покладаються такі функції [1]:

- виконання функцій органу, уповноваженого замовниками проєкту контролювати хід та якість робіт, відповідати за цільове та ефективне використання виділених коштів. Фінансування здійснюється згідно з розробленою програмою робіт, причому експертиза проєктної документації проводиться експертами банківської установи чи спеціалістами, залученими на договірній основі. Основна мета даної схеми – отримання банківською установою комісійної винагороди за свої послуги, наприклад, у вигляді визначеного відсотка від обсягу фінансування;

- виступає в ролі інвестора, вкладаючи свої кошти до інноваційного проєкту;

- здійснює комплексну оцінку проєкту, враховуючи супроводжуючі ризики та можливості їх зниження;

- здійснює безперервний контроль за реалізацією проекту, аналізуючи звіти про виконання, надані учасниками проекту тощо.

Проектне фінансування - це фінансування інвестиційних проектів, при якому сам проект є способом обслуговування боргових зобов'язань. У світовій практиці проектне фінансування найчастіше застосовується в енергетиці, при видобутку корисних копалин, в транспортній інфраструктурі, телекомунікаціях. Тобто в масштабних проектах, пов'язаних з високими технічними, економічними та політичними ризиками [2].

В Україні досить невелика кількість банківських установ надає послуги з проектного фінансування, провідними в даному напрямі є: АТ «Креді Агріколь Банк» власником якого є провідна фінансова група в Європі — Credit Agricole Group, виступає третім в Європі у сфері проектного фінансування [3], АТ ПАТ «УкрСиббанк» та ПАТ «Альфа-Банк» здійснюють проектне фінансування для таких проектів: будівництво, реконструкція комерційної та житлової нерухомості, виробництво, модернізація виробничих ліній, інфраструктура (дороги, телекомунікації тощо) [4]. В цілому, лише 6 банківських установ в Україні надають послуги з проектного фінансування, натомість 16 - надають послуги з фінансування інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, ідентифікуючи їх як «інвестиційне кредитування», «фінансування інвестиційних проектів», «проектне кредитування», «кредитування під інвестиційні потреби» тощо.

Як свідчить практика, банківські установи готові надавати не більше ніж 50% фінансування від необхідного обсягу проекту.

Залежно від розподілів ризику, у банківській практиці сформувалась класифікація проектного фінансування, як проекти з повним, обмеженим регресом на позичальника, або взагалі без регресу.

В галузях з високою рентабельністю найбільшим попитом користується проектне фінансування без регресу на постачальника, що викликано складністю даних проектів та високими ризиками для банківської установи. Тому такий вид

проектного фінансування застосовується переважно в невеликих інноваційних проєктах.

У нафтопереробній сфері, металургії застосовується переважно проєктне фінансування з обмеженим регресом, оскільки при такому виді спостерігається оптимальний розподіл ризиків серед учасників.

Найбільш застосовуваним є фінансування з повним регресом, при якому банківська установа не несе жодних комерційних ризиків, при цьому його вартість є нижчою в порівнянні з іншими формами проєктного фінансування, застосовується переважно в конкурентоздатних проєктах.

У випадку, коли банківська установа виступає в ролі одного з учасників проєкту, то вона бере участь в управлінні проєктом. Проте існують випадки, коли банківська установа стає учасником проєкту лише на завершальних стадіях, наприклад, після конвертації частини боргу з кредиту в частку участі у капіталі проєкту [5].

Отже, можна зробити висновок, що саме банківські установи виступають основними постачальниками ресурсів для інноваційного бізнесу. За допомогою проєктного фінансування вони можуть брати безпосередню участь в проєктах, виступати в ролі організаторів здійснення інноваційних проєктів, головного інвестора та організатора проєкту в рамках проєктного фінансування, беручи на себе як суто фінансові функції (інвестування коштів), так і опосередковану роль в управлінні самим проєктом.

Список використаних джерел:

1. Кузнецова А.Я. Аналіз критеріїв економічної доцільності банківського кредитування інноваційних проєктів та розрахунок їх ефективності// Вісник УАБС. – 2005.С. 65 – 72.

2. Онлайн-сервіс пошуку та порівняння послуг та операцій банків України «Bankchart» - Проєктне фінансування в Україні: умови, переваги, ризики та перспективи URL: https://bankchart.com.ua/krediti/statti/proektne_finansuvannya_v_ukrayini_umovi_perevagi_riziki_ta_perspektivi (дата звернення: 23.09.2021).

3. Офіційний сайт АТ «Креді Агріколь Банк» URL: <https://credit-agricole.ua/> (дата звернення: 23.09.2021).

4. Шевчук Я.В., Ринок банківського проєктного фінансування в Україні, URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4137&i=20> (дата звернення: 23.09.2021).

5. Сіренко Н.М. Проектне фінансування: курс лекцій / Н.М. Сіренко, О.А. Боднар. – Миколаїв : МНАУ, 2018. С. 98 – 100.

Annotation: the essence of project financing in innovation activity is covered, the main functions and role of banking institutions in providing innovation activity are defined.

Key words: project financing, innovative activity, bank investments.

*Науковий керівник – Боднар О.А.,
кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*